

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Народно-інструментальне мистецтво:
світовий, національний, регіональний виміри**

Освітньо-наукова програма доктора філософії – Музичне мистецтво

Спеціальність: 025 Музичне мистецтво.

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “02” вересня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальні відомості
2. Анотація до курсу
3. Мета та завдання курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Народно-інструментальне мистецтво: світовий, національний, регіональний виміри
Викладач (-і)	Князєв Владислав Федорович
Контактний телефон викладача	050 980 43 42
E-mail викладача	vlad.kniazev@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Групові заняття, очна та заочна форми
Обсяг дисципліни	3 кредити, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	–
Консультації	Консультації проводяться згідно графіку, у т.ч. онлайн.
2. Анотація до курсу	
<p>Зміст дисципліни полягає в ознайомленні майбутніх фахівців з історичним розвитком народного музичного інструментарію різних країн, України, Прикарпаття, виконавства на народних інструментах, науково-теоретичними основами методики роботи із народно-інструментальним колективом; прищепленні навичок до самостійної роботи з фаховою літературою, орієнтації в ній; формуванню широкого художнього кругозору; виховуванні вміння самостійно мислити; ознайомити здобувачів з основними репертуарними напрямками народно-інструментальної музики та специфікою творчої діяльності провідних вітчизняних та закордонних виконавців</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета курсу – передбачає ознайомлення здобувачів з різновидами народних музичних інструментів, народно-інструментальних ансамблів, їхнім складом, виконавсько-виражальними можливостями, репертуаром, творчою діяльністю провідних народно-інструментальних колективів світу, України, Прикарпаття.</p> <p>Завдання навчальної дисципліни – формування уяви про різновиди народно-інструментальних ансамблів та їх специфіку, володіння музичним матеріалом стосовним до даного курсу. Аналізувати конкретні виконавські напрямки народно-інструментального мистецтва; застосовувати отримані теоретичні знання у науково-дослідній роботі; ідентифікувати зразки різноманітних народно-інструментальних виконавських стилів і напрямів.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Вивчення дисципліни «Народно-інструментальне мистецтво: світовий, національний, регіональний виміри» сприяє формуванню у здобувачів таких фахових компетентностей:</p> <p>Загальні компетентності –</p> <ul style="list-style-type: none"> • здатність до критичного абстрактного мислення, зокрема, вміння застосовувати його до аналізу результатів власного наукового дослідження, її актуальності, наукової новизни, теоретичного, практичного, аксіологічного та світоглядного значення; • здатність до пошуку, обробки та аналізу наукової теоретичної та фахової емпіричної інформації з різних джерел для узагальнення результатів; • уміння з нових дослідницьких позицій формулювати методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку національного та світового музичного мистецтва (музичної культури); • здатність проводити власні оригінальні наукові дослідження, які містять наукову новизну, мають важливе теоретичне і практичне значення в сучасному українському та світовому музикознавстві. <p>Фахові компетентності –</p>	

- здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у музикознавстві та дотичних до нього міждисциплінарних напрямках мистецтвознавства та гуманітарних наук;
- здатність застосовувати новітні мистецтвознавчі концепції щодо аналізу сучасних явищ і процесів в національному й світовому контексті;
- здатність аналізувати й оцінювати матеріальну та духовну цінність музичного об'єкта в різних хронологічних межах та географічних ареалах, певному соціокультурному середовищі, інституціональному та тендерному контекстах.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – один семестр

Вид заняття – групові	Загальна кількість годин – 90
лекції	20
семінарські заняття	10
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр – IV	Курс (рік навчання) IV	Вибірковий (за самостійним вибором здобувача)
--------------	------------------------	---

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Народно-інструментальне мистецтво як вид традиційної та академічної творчості.	лекція	5, 29, 57, 58, 68, 80	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.		1 тиждень
Тема 2. Індивідуальність та колектив у народно-інструментальному мистецтві. Формування сольного та ансамблевого виконавства на народних інструментах.	лекція	12, 21, 26, 43	2 год. групові, 4 год. сам. заняття		2 тиждень
Тема 3. Народно-інструментальний колектив, його різновиди та функції. Традиційні склади колективів народних інструментів:	семінарське	1, 2, 8, 11, 20, 69, 77	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.	10 балів	3 тиждень

світовий і український виміри.					
Тема 4. Специфіка ансамблевої форми виконавства, її роль та значення в процесі інтеграції та утвердження народних інструментів в академічній музичній культурі	лекція	22, 30, 32, 36, 42, 45, 57	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.		4тиждень
Тема 5. Музичні інструменти народів світу, їх класифікація (хордофони, аерофони, ідіофони, мембранофони).	лекційне	15, 41, 81, 78,	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.		5 тиждень
Тема 5. Музичні інструменти народів світу, їх класифікація (хордофони, аерофони, ідіофони, мембранофони).	семінарське	6, 20, 31, 33, 40, 59, 71, 65	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.	10 балів	6 тиждень
Тема 6. Типи і види ансамблів народних інструментів України, їх класифікація, приклади сучасного функціонування	лекційне	43, 44, 45, 50, 54, 57, 23	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.		7 тиждень
Тема 7. Характеристика народних музичних інструментів Гуцульщини і Бойківщини.	лекційне	71, 57, 43, 80	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.		8 тиждень
Тема 8. Виконавський	семінарське	36, 25–27, 73, 57	2 год. групові, 4	10 балів	9 тиждень

фольклоризм як провідна форма сучасної народно-інструментальної творчості.			год. сам. заняття.		
Тема 9. Характеристика та засади формування репертуару сучасних виконавців на народних інструментах (сольна та ансамблева специфіка)	лекційне	8, 36, 40, 44, 57, 85	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.		10 тиждень
Тема 10. Творча діяльність провідних народно-інструментальних колективів Європи	лекційне	98, 23, 26, 79, 88, 45	2 год. групові, 4 год. сам. заняття		11 тиждень
Тема 11. Концертна діяльність провідних народно-інструментальних колективів України	семінарське	11, 14, 17, 72	2 год. групові, 4 год. сам. заняття	10 балів	12 тиждень
Тема 12. Специфіка регіональних фольклорних традицій України, їх розвиток та сучасний стан побутування	лекційне	87, 57, 56, 48, 43, 44	2 год. групові, 4 год. сам. заняття		13 тиждень
Тема 13. Народно-інструментальні традиції Прикарпаття	лекційне	24, 71, 26, 78, 80, 85	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.		14 тиждень
Тема 14. Субетнічна специфіка народно-інструментального мистецтва Прикарпаття.	семінарське	14, 31, 40, 55, 47, 45, 77, 70	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.	10 балів	15 тиждень
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання			Максимальна кількість отриманих балів – 100, з яких 50		

курсу	<p>балів – це максимальний результат за залік, а інші 50 балів розподіляються за проміжне оцінювання (де 10 – максимальний бал) наступним чином:</p> <p>«відмінно» – відповідь із теоретичного матеріалу повна, логічно збудована, заснована на правильному тлумаченні понятійного апарату; грамотно використана професійна термінологія; теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із матеріалом сформовані, всі передбачені програмою завдання виконані;</p> <p>«добре» – відповідь із теоретичного матеріалу недостатньо повна, але переконливо збудована і добре викладена, є окремі неточності в понятійному апараті; теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом, в основному, сформовані, всі передбачені програмою завдання виконані;</p> <p>«задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не мають суттєвого характеру, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом, в основному, сформовані, більшість передбачених програмою завдань виконані;</p> <p>«незадовільно» – теоретичний зміст курсу не засвоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані завдання містять грубі помилки.</p>
Семінарські заняття	є
Умови допуску до підсумкового контролю	Опрацювання матеріалу курсу. Усні відповіді на семінарських заняттях.
7. Політика курсу	
<p>Політика курсу спрямована на те, щоб забезпечити здобувачам відповідні знання, уміння та навички, які дозволять їм якісно та фахово проводити творчо–наукову діяльність. Особлива увага звертається на розвиток професійних якостей, самовдосконалення, розвитку аналітичного мислення та організаторських здібностей.</p>	

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Агава С. Музыкальные инструменты средневековья в трактатах Абдулгадира Мараги Народные музыкальные инструменты и инструментальная музыка. Сб. статей и материалов в 2–х ч. , ч. 1. М.: Сов.композитор, 1987. С. 189 – 196.
2. Андреева Е. Ф. Ударные инструменты современного симфонического оркестра Київ : «Музична Україна», 1990.
3. Андрієвський І. Проблеми фольклористики та сучасна українська скрипкова школа // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Музичне виконавство. Вип. 1. К., 1999. С. 85–96.
4. Баран Т. Цимбали та музичний професіоналізм: Підручник. Львів: Афіша, 2008. 224.
5. Баран Т. Специфіка звукодобування на цимбалах та проблеми фіксації штрихів у цимбальній літературі. Наук. зб. Львів: Кобзар, 2001. С. 35–41.
6. Баран Т. Українські концертні цимбали і споріднені з ними музичні інструменти народів світу // Народна творчість та етнографія. 2000. № 1, С.25–32.
7. Баран Т. Методологія цимбального звукотворення та методичні засади раціоналізації виконавської техніки цимбаліста. Академічне народно–інструментальне

- мистецтво України ХХ–ХХІ століть: Міжнародна наук.–практ. конференція. К., 2003. С.106–112.
8. Барсова І. Книга про оркестр. Вид. 2–е. К.: Музична Україна, 1988. 160 с.
  9. Барток Б. Народная музыка Венгрии и соседних народов. М.: Музыка, 1966. 79 с.
  10. Богданова О. Соціально–психологічні аспекти сприйняття музичного фольклору (з досвіду викладацької роботи в музичному училищі). Проблеми етномузикології: Збірник наукових праць / Упор. О. Мурзина. – Вип. 1. – Київ, 1998. – С. 199–208. – Національна музична академія ім. П. Чайковського.
  11. Брилинський Т., Луканюк Б. Традиційна народна музична культура Бойківщини. Дрогобич: НКТ «Бойківщина», 1996. Вип. другий.
  12. Брояко Н. Теоретичні аспекти виконавської техніки бандуриста. Івано–Франківськ, 1997. 165 с.
  13. Ващенко Г. “Загальні методи навчання”. Підручник для педагогів. Видання перше. К.: Українська Видавнича Спілка, 2007. 441 с.
  14. Водяний Б.О. Народна інструментальна музика Західного Поділля: проблема еволюції традиційних форм музикування: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.02 “Музичне мистецтво”. К., 1993. 19 с.
  15. Воеводин В. Пособие для руководителя студенческого оркестра народных инструментов. Київ: 2003. 143 с.
  16. Волощук Ю. І. Народно–інструментальне виконавство як явище сучасної культури (на матеріалі творчості гуцульських скрипалів). Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: зб.наук. праць: наук. Записки Рівненського державного гуманітарного університету. Рівне : РДГУ, 2007. Вип. 12. С.76–80.
  17. Волощук Ю. І. Стиль «WORD MUSIC» у виконавській творчості скрипаля Василя Попадюка (Канада). Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. 2009–2010. Вип. 17–18. С. 31–35.
  18. Волощук Ю. Народно–професійне інструментальне виконавство як явище сучасної культури (на матеріалі творчості гуцульських скрипалів). Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: Зб.наук. праць: наук.записки Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. 12. Рівне: ЛДГУ, 2007. С.76–80.
  19. Волощук Ю. Проблеми адаптації традиційного скрипкового виконавства Прикарпаття в умовах сучасної культури . Український народний музичний інструментарій: історія, теорія і методи дослідження // збірник матеріалів Міжнародної науково–практичної конференції: до 40–річчя колекції українських народних музичних інструментів Музею театрального, музичного і кіномистецтва України (21–22 травня 2009 р. м.Київ) / Упорядники: Горенко Л.І., Черкаський Л.М. К.: ДАКККіМ, 2009. С.120–122.
  20. Волощук Ю. Чинники взаємодії автентики та академізму в народно–ансамблевому виконавстві Гуцульщини (на матеріалі творчої діяльності ансамблю «Черемош»). Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. Вип.15–16. Івано–Франківськ, 2009. — С. 148–153.
  21. Волощук Ю.І.Професійна реконструкція фольклору у творчості скрипаля Сергія Орла // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. 2007. Вип. XI. С. 242–248.
  22. Газарян С. В мире музыкальных инструментов. М. : Просвещение, 1985. 223 с.
  23. Гайденко А.П. Инструментознавство та основи теорії інструментування: Підручник. Х. : Майдан, 2010. 156 с.
  24. Галайская Р. Коротко о зарождении и развитии русского музыкального этноинструментоведения // Народные музыкальные инструменты и инструментальная музыка. – Сб. статей и материалов в 2–х ч. ч. 1. М.: Сов.композитор, 1987. С. 216 – 228.
  25. Герасименко О. Деякі особливості створення репертуару для наших ансамблів бандуристів. *Бандура*. 1989. № 29 – 30.

26. Горенко Л. Т., Черкаський Л.М. Український народний музичний інструментарій: історія, теорія і методи дослідження. Збірник матеріалів Міжнародної науково–практичної конференції: до 40–річчя колекції українських народних музичних інструментів Музею театрального, музичного і кіномистецтва України (21–22 травня 2009 р. м. Київ) К.: ДАККіМ, 09. 348 с.; бібліографія: С. 276–308.
27. Гошовский В. Л. У истоков народной музыки славян: Очерки по муз. славяноведению. М.: Сов. композитор, 1971. 304 с.
28. Грабович О. Думи як символічний код переказу культурних цінностей . Родовід. 1993. №5. С. 35.
29. Грица С. Видатний дослідник фольклору Слов'янщини. Фольклор у просторі і часі: вибрані статті. Тернопіль: Астон, 2000. С. 179–192.
30. Грица С. Проблеми репрезентації фольклору на святі народної творчості. Трансмисія фольклорної традиції: Етномузикологічні розвідки. Київ–Тернопіль: Астон, 2002. С. 205–217.
31. Грица С. Семантика народного мелосу і конкретне середовище його побутування. Фольклор у просторі і часі. Тернопіль, 2000. С. 9–21.
32. Грица С. Соціологічний напрямок в етномузикології. Трансмисія фольклорної традиції. — Тернопіль, 2002. С.81–100.
33. Грица С. Українські думи в міжетнічному діалозі. Родовід. 1995. Ч.11. С. 68–81.
34. Грінченко М.О. Українська народна інструментальна музика. Вибране. К., 1959 . С. 55 – 103.
35. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти. К.: Наук. думка, 1997.
36. Гуцал В. Грає оркестр українських народних музичних інструментів. К. : Мистецтво, 1978. 168 с.
37. Давидов М. А. Проблеми розвитку академічного народно–інструментального мистецтва в Україні: Збірник статей. К.: Видавництво ім. Олени Теліги, 1998. 207 с.
38. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах. Українська академічна школа. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2010. 590 с.
39. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2004. 352 с.
40. Дращиця Л. Оригінальний репертуар оркестрів народних інструментів УРСР (1930 – 1970 рр.). Л., 1982. 39 с.
41. Дутчак В. Аранжування для бандури. Івано–Франківськ: Плай, 2001.
42. Дутчак В. Гнат Хоткевич і бандурне мистецтво України. *Українознавство: документи, матеріали, раритети*. Івано–Франківськ, 1999. С. 89 – 97
43. Дутчак В. Динаміка конструкції бандури в Україні та діаспорі. Мистецтвознавство. Вісник Прикарпатського університету. В. VI. Івано–Франківськ: Плай, 2004. С. 157–167.
44. Дутчак В. Професійні засади бандурного мистецтва. Бандура. 1997. № 59–60.
45. Дутчак В. Розвиток професійних засад бандурного мистецтва 1970–1990 років. Творчість і виконавство. дис. ... канд. мистецтв. Київ, 1996. 24 с.
46. Жеплинський Б. Коротка історія кобзарства в Україні. Львів: Край, 2000. 195 с.
47. Земцовский И. Музыкальный инструмент и музыкальное мышление // Народные музыкальные инструменты и инструментальная музыка: сб. статей и материалов. Ч. 1. М.: Сов. композитор, 1987.
48. Іваницький А. Українська народна музична творчість: Посібник для вищих та середніх навчальних закладів. Київ, 1990. 335 с.
49. Іваницький А. Українська музична фольклористика. Методологія і методика. Навчальний посібник. Київ, 1997. 392 с.
50. Іванов Є. Акордеонно-баянне мистецтво України. Музичне виконавство. Науковий вісник. Книга 4. Випуск 5. К., 2000. С. 25–36.

51. Іванов Є. О. Академічне баянно–акордеонне мистецтво на Україні (історичний аспект): Музичне мистецтво: Автореферат дисертації на зд. наук. ст. канд. мистецтвознавства. К., 1995.
52. Іванов Є. О. Кафедра народних інструментів НМАУ як осередок професіонально–академічного акордеонно–баянного мистецтва // Матеріали Другої Всеукраїнської науково–практичної конференції «Актуальні напрямки розвитку академічного народно–інструментального мистецтва». К., 20 – 27 березня, 1998. С. 41–44.
53. Іванов П. Оркестр українських народних інструментів. К. : Музична Україна, 1981. 110 с.
54. Катрич О. Стиль музиканта–виконавця (теоретичні та естетичні аспекти). Наук. видання. Київ – Дрогобич. «Коло», 2000. – 100с.
55. Кирдан Б., Омельченко А. Народні співці–музиканти на Україні. К.: Музична Україна, 1980. 181 с.
56. Колесса Ф. Музикознавчі праці / Упоряд. та комент. С. І. Грици. К.: Наукова думка, 1990. 592 с.
57. Концертні твори для цимбалів: Навч. посібник // Костенко О. (автор перекладень та методичних коментарів) Харків: ОНМЦПК, 2007. 121 с.
58. Котюк Б. Музиканти весільних капел космацької традиції. Конференція дослідників народної музики Червоноруських земель. Львів, 1991. С. 39.
59. Кужелев Д. О. Баянне виконавство в музичній культурі 70–90–х років. Музичне виконавство. Науковий вісник. Книга 4. Випуск 5. 2000. С. 48 – 57.
60. Лавров Ф. Кобзарі. Київ, 1980. 98 с.
61. Луканюк Б. Методика викладання музично–фольклористичних дисциплін: Програма–конспект для музичних вишів (III–IV рівнів акредитації) зі спеціальності № 0202 “Музичне мистецтво”. Львів, 2006. 36 с.
62. Новійчук В. І. Народно–професіональні зв’язки та тенденції розвитку фольклорних форм творчості. Українська художня культура : навчальний посібник. К.: Либідь, 1996. Либідь, 1996. С. 314–331.
63. Пасічняк Л. Народно–інструментальний ансамбль в Україні ХХ століття (спроба типологічної класифікації). Віснику Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. Вип. V. Івано–Франківськ: Плай, 2003. С.108–116.
64. Пасічняк Л. Оркестр «Рапсодія»: виконавський феномен народно–інструментального мистецтва Прикарпаття. Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. Вип.15–16. Івано–Франківськ: Плай, 2009. С.153.
65. Пасічняк Л. Троїста музика в народно–інструментальному мистецтві України ХХ століття. Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. Вип. IV. Івано–Франківськ: Плай, 2002. С.133–144.
66. Рудчук Ю.А. Музикування на народних духових інструментах в народному та панському побуті в Україні XVIII–XIX ст. Український народний музичний інструментарій: історія, теорія і методи дослідження // Збірник матеріалів Міжнародної науково–практичної конференції: до 40–річчя колекції українських народних музичних інструментів Музею театрального, музичного і кіномистецтва України (21–22 травня 2009 р. м.Київ) / Упорядники: Горенко Л.І., Черкаський Л.М. К.: ДАКККіМ, 2009. С. 229–240.
67. Рудчук Ю.А. Особливості музикування на духових інструментах в громадському побуті в Україні у XVIII–XIX століттях. Вісник КНУКіМ: [Зб. наук. праць]. Вип. 4. 2001. С. 130–140.
68. Сидоров В. Манок – музикальний інструмент епохи неолита. Народные музыкальные инструменты и инструментальная музыка. Сб. статей и материалов в 2–х ч. ч. 1. М.: Сов. композитор, 1987. С.157 – 163.
69. Скляр І. Київсько–харківська бандура. Київ, 1971. 78 с.
70. Терпелюк П. Моя Гуцулія: Твори для скрипки в супроводі фортепіано. Івано–Франківськ: Місто НВ, 2003. 100с.

71. Товкайло М. Слово на захист народної (старосвітської) бандури. Українське кобзарство в музичному світі: Традиції і сучасність. К., 1997. С. 38–40.
  72. Фабрика–Процька О. Р. Теорія і практика народно–інструментального виконавства: регіональна специфіка. методичні вказівки для самостійної роботи студентів денної та заочної форм навчання вищих музичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації напрямку підготовки «Музичне мистецтво». Івано–Франківськ, 2018. 70 с.
  73. Фарика–Процька О.Р. Теорія і стилі народного виконавства. Робоча навчальна програма та методичні рекомендації для студентів вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації напрямку підготовки «Музичне мистецтво». Івано–Франківськ, 2012. 60 с.
  74. Хай М. Кобзарсько–лірницька традиція. Маловивчені аспекти дослідження. Українське кобзарство в музичному світі: Традиції і сучасність. К., 1997. С. 42–44.
  75. Хай М. Музично–інструментальна культура українців (фольклорна традиція). Київ–Дрогобич, 2007. С.100.
  76. Хашчеватська С. Інструментознавство. Підручник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв III – IV рівнів акредитації. Вінниця, НОВА КНИГА, 2008. 256 с.
  77. Хоткевич Г. Бандура і її можливості. *Українознавство: документи, матеріали, раритети*. Івано–Франківськ, 1999. С. 322–348.
  78. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. Харків: ДВУ. 288 с. Репринт. вид. 4, Харків, 2002.
  79. Черкаський Л. Живі струни України. К.: КМ Academia, 1999.
  80. Черкаський Л. Українські народні музичні інструменти. К.: Техніка, 2003. 264 с.
  81. Штефанюк Д. Канадський гурт продовжує традиції українських лірників. Доступно за адресою: http://koza.te.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=296&Itemid=110
  82. Штокалко З. Кобзарський підручник. Київ, 1992. 132 с.
  83. Яремко Б. Гнат Хоткевич і формування методу дослідження кобзарства. Українське кобзарство в музичному світі: Традиції і сучасність. К., 1997. С. 51–52.
  84. Cherewick, Brian. The Ukrainian tymbaly: hammered dulcimer playing among Ukrainians in Alberta. — Edmonton, Alberta: University of Alberta, 1992. M.A.; Cherewick, Brian Antony. «Polkas on the prairies: Ukrainian music and the construction of identity». Edmonton, Alberta: University of Alberta, 1999. Ph. D.// Robert B. Klymasz, Ph.D.
- BIBLIOGRAPHY. Доступно за
- адресою: http://www.umanitoba.ca/centres/uukrainian_canadian/research/uclp/dissprojectbib.html